

Velkommen til
Efteruddannelse i entreprenørskab for
HF undervisere

Seminar 1

Dag 2

Program i dag

8.30 Velkommen tilbage

Introduktion til Karl Tømm samt gruppeøvelse
med spørgsmålstyper i f.t. eget projekt

12.00 Frokost

13.00 Redefinition af udfordring

Genovervejelse af ressource-kort

Teoretisk begrundelse for at dykke dybt i
problemet

14.00 Etnografiske metoder – introduktion

14.30 Pause

15.00 Planlægning af feltarbejde,

15.30 Cirkelrefleksion og afrunding

Hvorfor bruge f.eks. Tomms spørgsmålskategorier?

- Indhente viden
- Skabe fælles forståelse, men også overblik over divergerende forståelser
- Undersøge mulige fremtidsscenarier
- Understøtte udvikling
- Uvidenhed som kilde til innovation (Lotte Darsø)
- Expliciter det implicitte: Tavs viden (Nonaka), Dreyfus & Dreyfus (eksperter), Reflection-in-action (Schön)

KARL TOMMS SPØRGSMÅLSTYPER

DETEKTIVEN

BAGGRUND

ORIENTERENDE SPØRGSMÅL
FORTIDSRETTEDE

ANTROPOLOGEN

RELATIONER/MØNSTRE

LINÆRE ANTAGELSER

LINÆRE ELLER
FORTIDSORIENTERED
SIMPLE SPØRGSMÅL

- AFKLARENDE
- DEFINERENDE
- UNDERSØGENDE

STRATEGISKE ELLER
FREMTIDSORIENTERED
SIMPLE SPØRGSMÅL

- LEDENDE
- KONFRONTERENDE
- INSPIRERENDE

KARL TOMMS SPØRGSMÅLSTYPER

CIRKULÆRE ELLER
FORTIDSORIENTERED
KOMPLEKSE SPØRGSMÅL
OM:

- RELATIONER
- MØNSTRE
- FORSKELLIGE POSITIONER
OG PERSPEKTIVER

REFLEKSIVE ELLER
FREMTIDSORIENTERED
KOMPLEKSE SPØRGSMÅL

- HYPOTESPØRGSMÅL
- MULIGHEDSSPØRGSMÅL
- SCENARIO SPØRGSMÅL
- MIRAKEL SPØRGSMÅL

CIRKULÆRE ANTAGELSER

KAPTAJNEN

LØSNINGER

PÅVIRKENDE SPØRGSMÅL
FREMTIDSRETTEDE

FREMTIDSFORSKEREN

MULIGHEDER

EKSEMPLER PÅ DETEKTIV-SPØRGSMÅL

- ▶ Hvem er involveret?
- ▶ I hvilke kontekster opstår udfordringen? Er der kontekster, hvor den ikke er til stede?
- ▶ Hvor længe har den stået på?
- ▶ Beskriv den seneste situation, hvor du har oplevet udfordringen?
- ▶ Hvilken betydning har udfordringen for dig og resten af organisationen?

EKSEMPLER PÅ ANTROPOLOG-SPØRGSMÅL

- ▶ Hvad ville andre i din organisation og evt. kunder/brugere fortælle om udfordringen?
- ▶ Er der andre relaterede udfordringer?
- ▶ Hvordan tror du, at udfordringen er opstået?
- ▶ Kan du drage paralleller til andre organisationer med denne udfordring?

EKSEMPLER PÅ FREMTIDSFORSKER-SPØRGSMÅL

- ▶ Hvad ville være den ideelle måde at udforske udfordringen og kvalificere den til en anomali på?
- ▶ Hvem ville det være ideelt at tale med?
- ▶ Hvordan kan du ellers blive klogere på udfordringen?
- ▶ Hvordan ser den optimale tilstand ud, efter udfordringen er løst?
- ▶ Hvordan vil andre beskrive idealsituationen?

EKSEMPLER PÅ KAPTAJN-SPØRGSMÅL

- ▶ Hvad er første bedste skridt mhp. At afdække udfordringen yderligere?
- ▶ Hvad er de næste skridt?
- ▶ Hvem vil du involvere og hvornår?
- ▶ Hvilke teoretiske og metodiske input kan du trække på?

ØVELSE: DYK NED I UDFORDRINGERNE

- I arbejder i grupperne
- Lav et kryds på gulvet med malertape
- Fokuspersonen starter med at stille sig i detektiv-feltet og spørgerne stiller detektiv-spørgsmål, som fokuspersonen svarer på.
- Efter noget tid flytter hun videre gennem de forskellige felter, enten når hun synes, at hun ikke har brug for flere af denne type spørgsmål, eller spørgerne ikke kan finde på flere af denne type af spørgsmål

I skal nå alle projekter igennem

► **Detektiven**

- Hvem er involveret?
- I hvilke kontekster opstår udfordringen? Er der kontekster, hvor den ikke er til stede?
- Hvor længe har den stået på?
- Beskriv den seneste situation, hvor du har oplevet udfordringen?
- Hvilken betydning har udfordringen for dig og resten af organisationen?

► **Antropologen**

- Hvad ville andre i din organisation og evt. kunder/brugere fortælle om udfordringen?
- Er der andre relaterede udfordringer?
- Hvordan tror du, at udfordringen er opstået?
- Kan du drage paralleller til andre organisationer med denne udfordring?

Kaptajnen

- Hvad er første bedste skridt mhp. At afdække udfordringen yderligere?
- Hvad er de næste skridt?
- Hvem vil du involvere og hvornår?
- Hvilke teoretiske og metodiske input kan du trække på?

Fremtidsforskeren

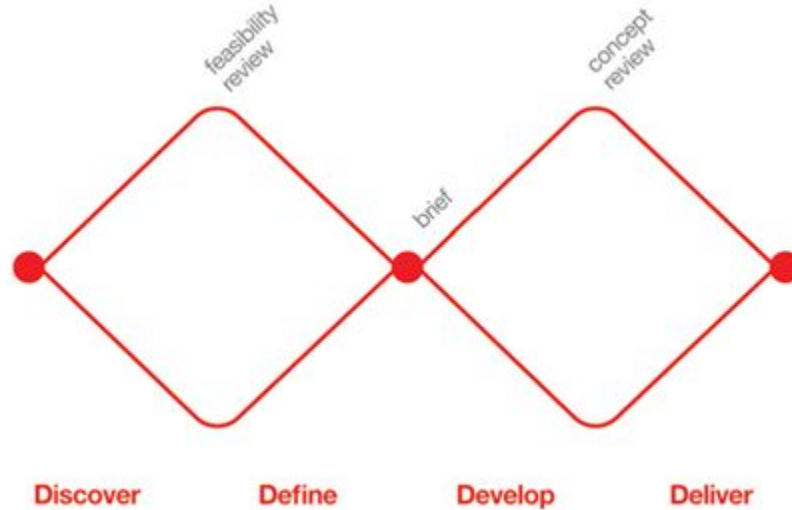
- Hvad ville være den ideelle måde at udforske udfordringen og kvalificere den til en anomali på?
- Hvem ville det være ideelt at tale med?
- Hvordan kan du ellers blive klogere på udfordringen?
- Hvordan ser den optimale tilstand ud, efter udfordringen er løst?
- Hvordan vil andre beskrive idealsituationen?

Øvelse i makkerpar (ca. 20 min.)

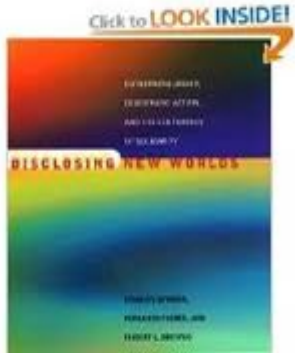
RE-definer eller præciser jeres udfordring på baggrund af Karl Tomm-øvelsen

Genbesøg ressource-oversigten - er der noget, der er blevet irrelevant, eller noget der skal tilføjes?

Mange innovations- og entreprenørskabsteorier og -modeller har fokus på problemer

Men måske er der ingen der gør det så kompromisløst som dem her:

”Opportunities originates from our sensitivity toward disharmonies in our everyday practice”

SPINOSA, FLORES & DREYFUS - Disclosing
New Worlds - Entrepreneurship, Democratic
Action, and the Cultivation of Solidarity,

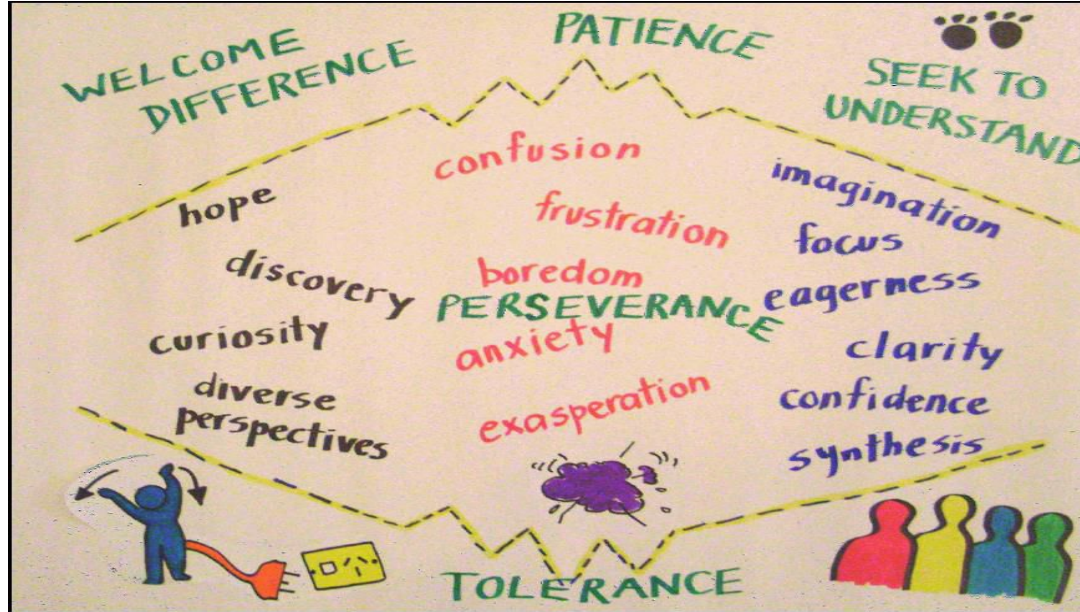
AMBITIØST UDGANGSPUNKT

“Disclosing New Worlds calls for a recovery of a way of being that has always characterized human life at its best. The book argues that human beings are at their best not when they are engaged in abstract reflection, but when they are intensely involved in changing the taken-for-granted, everyday practices in some domain of their culture - that is, when they are making history.”

Kilde:

<http://www.amazon.com/Disclosing-New-Worlds-Entrepreneurship-Cultivation/dp/0262692244>

GIVER FRUSTRATIONER UNDERVEJS

HVERDAGSPRAKSIS

- Hvad vi gør
- Fokus på: *Hvordan* vi håndterer os selv og tingene omkring os i vores hverdag – ikke *hvem* vi er

DISCLOSIVE SPACE/OPLUKKENDE RUM

- Et relateret sæt af praksisser, som vi bruger til at håndtere os selv, andre mennesker og ting
- Grupperingen af praksisser gør tilsammen det oplukkende rum meningsfyldt for aktørerne

STYLE

- Den måde, som forskellige oplukkende rum og hverdagspraksisser passer sammen på
- Basis for, hvordan hverdagspraksisser opretholdes og udvikles
- “the ground of meaning in human activity”

DISHARMONI

Uhensigtsmæssige praksisformer

Vores common sense får os i nogle tilfælde til at overse dem

Praksisser og styles, der clasher

ANOMALI

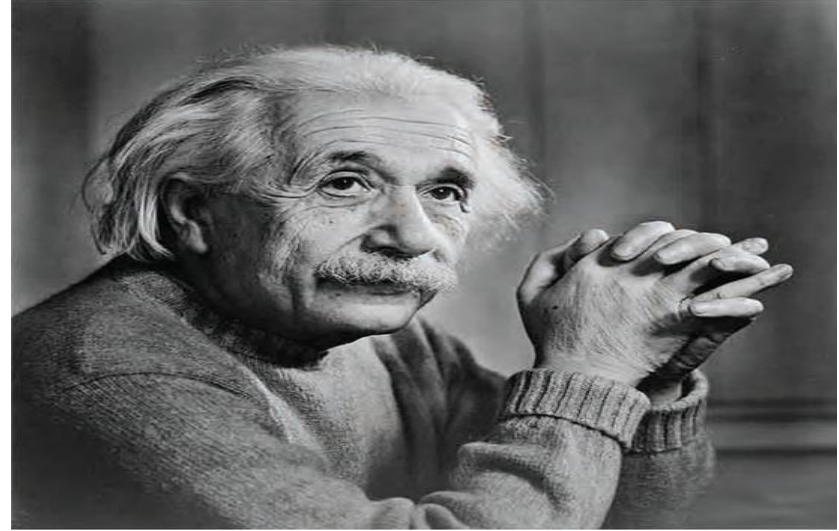
Opleves disharmonien af andre?

Etnografiske metoder og planer for feltarbejdet

UNDERSØGELSE AF FELTET

Given one hour to save the world, I would spend 55 minutes defining the problem and 5 minutes finding the solution.

~ Albert Einstein

Feltarbejde

ETNOGRAFISKE METODER

- ▶ Vær med - se på - lyt - Observer
- ▶ Interagere - dialog - samtale - interviews
- ▶ Længere tid - opdage indtil det ikke er
“mærkeligt” længere

Deltagerobservation

Konkrete beskrivelser - tag notater i journal

Stemning, energi, bevægelser, tone, flow, tempo,

Beskriv - Så "fri" for fortolkning som muligt

Læs notater bagefter - understrege det 'underlige'

Brug disse til dialoger/samtaler

Interviews - semi-structured/ad hoc

- Gennem samtale få indsigt i andres handlinger, erfaringer og oplevelser
- Fortælle hvad de gør og hvorfor de gør det

Optage samtale/interview - eller skriv kort notater imens eller lige efter samtalen. Vær opmærksom på ordvalg.

Åbne spørgsmål – vær nysgerrig!

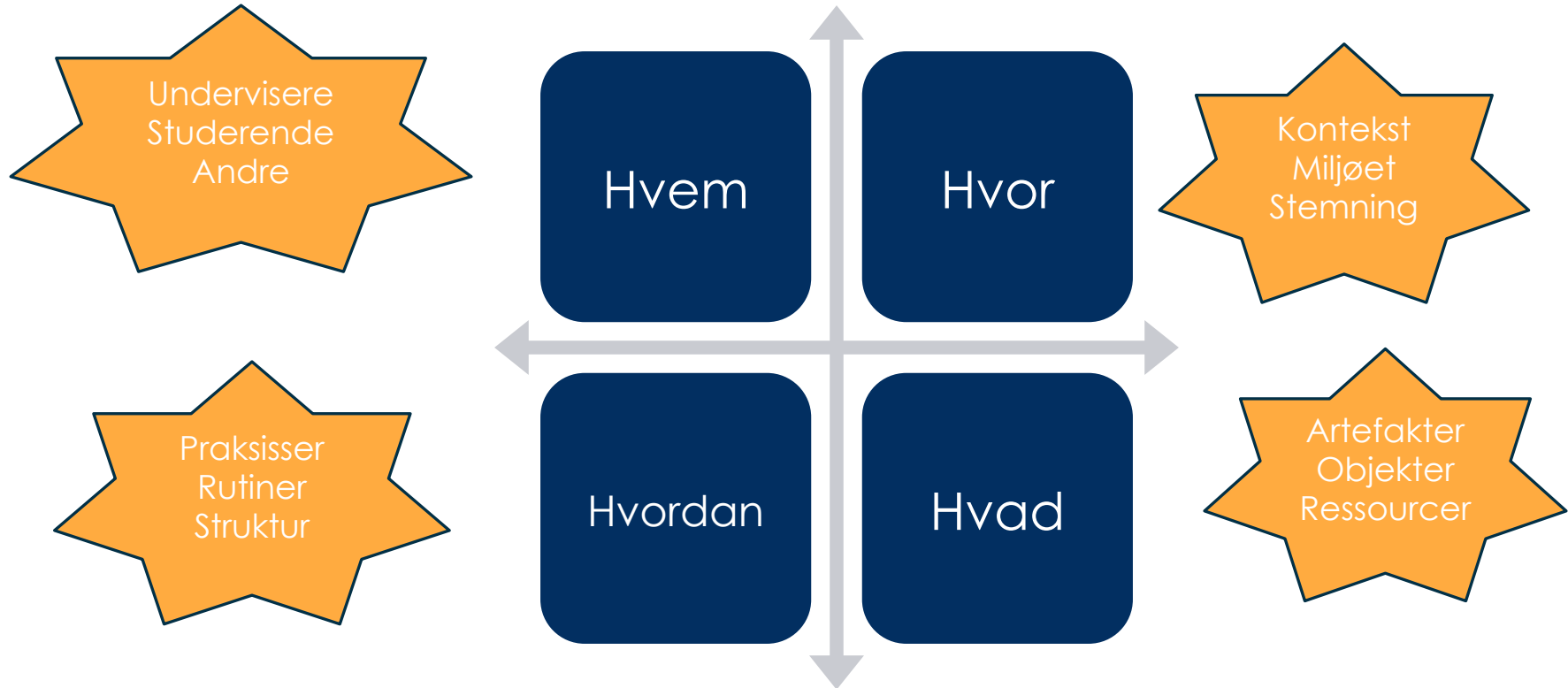
HVAD

- Konkrete beskrivelser
 - Eksempler
 - Uddybe
 - Undgå hvorfor
-
- Hvad sker der så?
 - Kan du give et konkret eksempel på det?
 - Kan du uddybe det?

Hvorfor - forklaring/tolkning

- Hvorfor x
 - Hvad betyder det for x
 - Hvordan kunne det være anderledes?
 - Det jeg hører dig sige er...
-
- Validere interviewerens umiddelbare fortolkning

UNDERSØGELSE AF FELTET

Modul 1: Feltarbejde

- Du skal foretage en feltundersøgelse på din skole/uddannelsesinstitution ved at tale med din/dine interessenter. Du kan bruge Karl Tomms spørgsmålstyper til at spørge ind til dine interessenters oplevelse
- Opsaml' dine data i matrixen med hvem, hvor, hvordan og hvad
- Forhold de indsamlede data til "verden efter": Hvor langt "væk" er "verden efter"?
- Lav en visuel præsentation, hvor du har fokus på de forandringer, som de etnografiske undersøgelser har medført for dit projekt/din forståelse af din udfordring.
- Upload som minimum den visuelle præsentation på bloggen **senest d. 20. februar**

Modul 1: Cirkelrefleksion

Hvad er kreativitet for dig med særligt fokus på dine elever og undervisning?

Skal være **afsluttet d. 23. februar**